

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară 6 - Educație și competențe

Obiectiv specific 6.13 - Creșterea numărului absolvenților de învățământ terțiar universitar și nonuniversitar care își găsesc un loc de muncă urmare a accesului la activități de învățare la un potențial loc de muncă/cercetare/inovare, cu accent pe sectoarele economice cu potențial competitiv, identificate conform SNC, și domeniile de specializare inteligentă, conform SNCDI

Titlul proiectului: **Excelența academică și valori antreprenoriale - sistem de burse pentru asigurarea oportunităților de formare și dezvoltare a competențelor antreprenoriale ale doctoranzilor și postdoctoranzilor – ANTREPRENORDOC**

Contract nr. 36355/23.05.2019 POCU/380/6/13 - Cod SMIS: 123847

Modul I, Curs 1 : Fundamentele Antreprenoriatului

Prof. univ. dr. ec. habil. FLORIN-MARIAN BUHOCIU

Cuprins

- 1. Despre Antreprenoriat**
- 2. Funcțiile și atributele unui antreprenor**
- 3. Antreprenorul și firma**
- 4. Dezvoltarea antreprenorială prin intermediul Întreprinderilor**

Mici și Mijlocii (IMM)

- 5. Planul de Afaceri-Instrument de dezvoltare strategic afacerii**
- 6. Stimularea potențialului de dezvoltare IMM-uri și prin activități de Cercetare-Dezvoltare-Inovare(CDI)**

Bibliografie

1. Despre Antreprenoriat

Noțiunea de *Antreprenoriat* a apărut și s-a dezvoltat odată cu apariția și dezvoltarea inițiative personale pusă în scopul valorificării resurselor materiale și umane pentru obținerea, ulterior, de profit. Acest tip de activitate s-a dezvoltat pe parcursul evoluției societății capitaliste care, prin valorificarea libertății individuale de acțiune în domeniul economic, a putut să unească și să pună în mișcare resursele disponibile dintr-o economie națională, inițial, iar ulterior, din mai multe economii naționale.

1.1 Scurt istoric al conceptului

Conceptul apare în Franța în secolul al XVIII când economistul Richard Cantillon în “Essai sur la nature du commerce en general” scrisă pe la 1730 face legătura dintre luarea și asumarea unor decizii de către anumite persoane și acest nou tip de activitate, numit antreprenoriat. În aceeași perioadă în Anglia s-a dezvoltat Revoluția industrială care va pune bazele capitalismului modern, de tip industrial. Această noțiune a fost imediat dezvoltată și în plan teoretic, astfel încât Schumpeter afirma că există o legătură directă între un comportament în care inițiativa personală urmărește să valorifice oportunitățile dintr-o economie națională prin valorificarea unor resurse existente pentru a obține profit. Mai mult decât atât, rezultatele astfel obținute au o dimensiune din ce în ce mai mare influențând major indicatorii macroeconomici ai țării respective.

Astăzi acest concept se regăsește în diferite forme prin care antreprenorii identifică, valorifică și pun într-o legătură directă diferiți factori de producție, obținând profit. Aceștia sunt văzuți ca adevărate motoare pentru schimbare și inovare, fiind promotori ai valorificării unor capacități existente care pot fi valorificate mai eficient.

Trebuie amintit de asemenea că mari inventatori din domeniul tehnic, medical, etc. au devenit, prin valorificarea antreprenorială a invențiilor respective, și importanți oameni de afaceri care au pus bazele dezvoltării industriale a unor noi domenii de activitate. Amintim dintre aceștia pe James Watt, George Stephenson, Alexander Graham Bell, Thomas Edison, Henry Ford, Bill Gates sau Larry Page care prin dezvoltarea unor idei proprii au schimbat /creat domenii întregi din economia unei țări și chiar a întregii lumi.

1.2. Definiții

Antreprenoriatul are mai multe definiții, funcție de experiența și domeniul de activitate din care a provenit cel care definește noțiunea. Ca o primă definiție o menționăm pe cea a lui Marius Ghenea "***o activitate independentă, desfășurată pe propriul risc și orientată spre obținerea sistematică a profitului ca urmare a utilizării resurselor, vânzării produselor finite și mărfurilor, executării lucrărilor sau prestării serviciilor de către persoanele înregistrate oficial în această calitate, în modul reglementat prin cadrul legal***". Acest autor este un foarte cunoscut antreprenor de succes din România care are și o puternică activitate teoretică și chiar didactică în acest domeniu.

Se observă că în această definiție, pe care noi o considerăm cuprinzătoare, sunt introduse principalele elemente care definesc în mod real acest tip de activitate:

- Sunt desfășurate de persoane înregistrate în mod oficial la Oficiul Registrului Comerțului din localitatea în care acestea își au sediul social
- Activitatea este una în care cel ce o desfășoară își asumă riscuri semnificative
- Scopul desfășurării acestei activități este obținerea de profit pe tot parcursul existenței entității respective
- Sunt necesare diverse resurse care, prin combinarea lor, duc la realizarea de produse sau prestarea de servicii
- Antreprenorul investește resurse proprii
- Produsele/serviciile trebuie să fie valorificate pe piață

O definiție a antreprenoriatului o dă chiar Richard Cantillon amintit mai înainte care spune ca acesta este “intermediarul dintre capital și forța de muncă”, în timp ce Joseph Schumpeter crede că “un antreprenor este o persoană care dorește și poate să convertească o idee nouă sau o invenție într-o afacere de succes”. Apare aici o nouă abordare, adică se introduce ca directivă de dezvoltare antreprenorială “idea sau invenția” care se poate transforma într-o afacere de succes.

O alta definiție este cea data de Wikipedia.com în care “ Un antreprenor este o persoana care deține o nouă afacere, întreprindere sau idee și își asuma o responsabilitate semnificativa pentru riscurile inerente acesteia”. Aceasta definiție extinde domeniul în care se poate face antreprenoriat plecând de la o afacere, întreprindere sau idee. O astfel de definiție mai larga permite și o departajare a antreprenorilor în sociali, politici, de știință etc.

Tot o definiție a antreprenorului este cea care arată că “un antreprenor este acea persoană care se uită la o problemă și o vede ca pe o oportunitate, iar apoi acționează asupra sa“. Se observă că numai unii oameni sesizează oportunitățile din diverse situații cu probleme și încearcă apoi sa găsească soluții de rezolvare a acestora.

Oportunitatea economică

În literatura de specialitate există puține încercări de definire a conceptului de *oportunitate economică*. Howard Stevenson definește oportunitatea economică ca o stare viitoare dorită, diferită de cea prezentă și, concomitent, credința întreprinzătorului că este posibilă atingerea cu succes a acestei stări.

Ovidiu Niculescu, în lucrarea "*Managementul întreprinderilor mici și mijlocii*" dă următoarea definiție a oportunității economice: "Oportunitatea economică se definește ca fiind o necesitate și/sau o cerere potențială de un produs sau serviciu într-un anumit context, a cărei sesizare, identificare, luare în considerare și satisfacere printr-un proces economic de către o persoană sau un grup pot forma profit în viitor".

Același autor identifică dimensiuni ale oportunității economice:

1. *Economică*, în sensul generării de profit;
2. *Psihologică*, numai ca percepție a anumitor persoane care cred în profitabilitatea sa;
3. *Contextuală*, manifestându-se numai în numite situații și condiții.

SURSELE OPORTUNITĂȚII ECONOMICE

Sursele oportunității economice au un mare impact asupra intensității fenomenului întreprenorial și totodată asupra performanțelor economice ale firmelor.

În funcție de natura lor, se identifică următoarele surse ale oportunităților economice:

- manageriale, evidențiate de metode și tehnici ce ușurează identificare și valorificarea oportunității economice,
- educaționale, determinate de instruire, deprinzând astfel cunoștințe, abilități, aptitudini favorabile activităților de tip întreprenorial,
- informaționale, ce permit accesul rapid și eficient la informații necesare pentru realizarea de acte economice,

-bancare, generate de modificarea condițiilor de acordare a creditelor importante pentru întreprinzător să-și inițieze o nouă afacere sau să o extindă pe cea actuală,

-fiscale, statul având un rol important în modificarea politicii fiscale; o politică fiscală cu reducerea taxelor și impozitelor îl favorizează pe întreprinzător,

-juridice, guvernul făcându-și din nou prezența prin modificarea legislației cu efecte pozitive pentru activitatea economică,

-tehnic-științifice, reprezintă transpunerea în practică a progresului tehnic caracterizat în noi tehnologii la costuri scăzute și produse competitive din punct de vedere al prețului și calitativ.

TIPURI DE OPORTUNITĂȚI

Cunoașterea oportunităților de afaceri este un element ce nu trebuie să lipsească din educația celor care doresc să devină întreprinzători.

Principalele tipuri de oportunități economice sunt:

- Operaționalizarea unei investiții,
- Desprinderea sau separarea dintr-un produs ori serviciu existent,
- Transformarea unui hobby într-o afacere,
- Conștientizarea existenței unui anumit client.
- Descoperirea unei nișe de piață,
- Dezvoltarea unor activități realizate în afara orelor de preogram de muncă,
- Șansa de a întâlni și recunoaște o oportunitate de afaceri viabilă,
- Expertiza sau competența profesională proprie.

-Intervenția proprie sau cumpărată, poate reprezenta o oportunitate economică, dacă produsul sau serviciul viitor este necesar pe piață și dacă există suficiente resurse de timp, energie și financiare care să îi asigure reușita.

-Deseori întreprinzătorul, înzestrat cu un accentuat simț al observației, constată că anumite părți ale unui produs pot fi comercializate separat, ducând astfel la creșterea profitabilității firmei.

-În țările dezvoltate o oportunitate de afaceri din ce în ce mai des întâlnită este transpunerea în viața economică a hobby-ului (acest lucru este posibil dacă hobby-ul respectiv poate să devină un produs sau serviciu pentru care să existe debușeu).

-Conștientizarea existenței unui client, care are mare nevoie de un produs sau serviciu, care nu există pe piață, reprezintă cea mai sigură și oportună șansă de afaceri.

-Descoperirea unei necesități a pieței nesatisfăcute este posibilă celor care cunosc foarte bine piața, studiind-o în profunzime.

1.3 Tipuri de Antreprenoriat

Antreprenoriatul este legat nemijlocit de o activitate economică care trebuie să fie reglementată legal, ea raportându-se la un anumit tip de organizație, de obicei o IMM. Într-o astfel de firmă activitatea antreprenorială se desfășoară pe câteva direcții principale și anume:

- Cunoașterea și concentrarea pe câteva piețe de desfacere;
- Delimitarea clară a domeniului de activitate al firmei prin desfășurarea de activități utilizând coduri CAEN (Clasificarea Activităților din Economia Națională);
- Prudența mare în estimarea nivelului cheltuielilor care se vor face și a veniturilor care se vor obține;

Având în vedere că de obicei se înființează entități organizaționale de tip IMM antreprenorul trebuie să cunoască ca acestea au, pe lângă atuuri specifice ca adaptabilitatea și flexibilitatea, și puncte slabe, ca de exemplu:

- Capital de lucru mai mic decât la firmele mari;
- Dependența mare față de pregătirea profesională a antreprenorului și dedicarea acestuia pentru firmă;
- Un nivel tehnic mai scăzut, cel puțin la începutul activității firmei;
- Necesitatea respectării legislației juridice, economice și tehnice de specialitate cu un număr redus de personal.

De asemenea, se cunosc și alte tipuri de antreprenoriat, dintre care menționăm:

- Antreprenoriatul social, prin care se urmărește rezolvarea unei probleme sociale care nu aduce întotdeauna profit dar trebuie să fie eficientă (de exemplu servicii sociale de sănătate);
- Antreprenoriat politic prin care, ca și cazul antreprenoriatului social, se dorește găsirea de soluții sociale dar utilizând soluții date de ideologia care este utilizată.

- **Antreprenoriatul în Cercetare – Dezvoltare – Inovare (CDI)** care se bazează pe realitatea ca entități ca Universități, firme puternice din diferite sectoare ale economiei și-au dezvoltat foarte mult Departamente de CDI. În universități activitățile de CDI sunt bine reglementate și constituie activități semnificative ale cadrelor didactice de aici. Marile firme producătoare au constatat ca numai dezvoltând sectoare puternice proprii de CDI se pot dezvolta, oferind pe piață produse care să satisfacă nevoile mereu crescânde de bunăstare materială și spirituală ale populației. De asemenea, sunt și firme organizate ca IMM-uri care desfășoară și activități de CDI sau numai activități de CDI. Astfel de firme și-au dezvoltat departamente care fac astfel de activități pe baza Strategiei Naționale de Cercetare Dezvoltare Inovare 2014-2020 pe domeniile de specializare inteligentă și anume:

- Bioeconomie
- Tehnologia Informațiilor și a Comunicațiilor, spațiu și Securitate
- Energie, mediu și schimbări climatice
- Eco-nanotehnologii și materiale avansate
- Sănătate

Bibliografie:

1. Birley, S., Muzyka, D., Mastering Entrepreneurship: your single source guide to becoming a master of entrepreneurship, FT Press, USA, 2000.
2. Burduș, E, Cochină, I., Crăciun, L., Istocescu, A., Întreprinzătorul, Editura Pro Universitaria, 2010
3. C.N.I.P.M.M.R., Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat: CARTA ALBA a IMM-urilor din România, 2019, Ed.nr. 17, Ed. Pro Universitaria București 2019, ISBN 978-606-26-1096-8
4. D.P. Wold, NxLEVEL Guide for Entrepreneurs, WEN, University of Columbia, Den 1998.
5. Dalota M.D., Management Antreprenorial. Fundamente teoretice. Studii de caz, Ed. Pro Universitaria, București 2012
6. Druker, P. (1993), Inovația și spiritul antreprenorial, Editura Economică, București.
7. Ghenea M., Antreprenariat Drumul de la idei către oportunități și succes în afaceri, Ed. Universul Juridic, București 2011, ISBN 978-973-127-516-1

8. Iordăchescu M., Scutelnicu E., Iordăchescu Dănuț, Stimularea potențialului de dezvoltare a I.M.M.-urilor, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2005, ISBN 973-30-1366-8.

9. Manea D.M., Man O.R., Managementul I.M.M.-urilor, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2005, ISBN 973-30-1210-6

10. Nicolescu O., Managementul întreprinderilor mici și mijlocii, Ed. Economică, 2001

11. Onetiu C., START în antreprenoriat, Ed. Act și Politon, București 2019, ISBN 978-606-913-479-5

12. Popescu, M., Managementul inovării, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2016.

13. Schumpeter, J.A., The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle, Transaction Publishers, 1934.

14. Stevenson, Howard H., and Shirley M. Spence. Getting to Giving: Fundraising the Entrepreneurial Way. Belmont, MA: Timberline LLC, 2011.

Resurse web

15.https://ro.wikipedia.org/wiki/Antreprenoriat#Semnifica%C8%9Bia_conceptului_de_antreprenor_%C8%99i_antreprenoriat.

16.https://ro.wikipedia.org/wiki/Antreprenoriat#Semnifica%C8%9Bia_conceptului_de_antreprenor_%C8%99i_antreprenoriat.

17.<http://antreprenori-responsabili.ro/resurse/marius-ghenea-despre-elementele-esentiale-ale-antreprenoriatului/>

18.Planul de afaceri - Studiu teoretic privind elaborarea unui plan de afaceri

<http://www.rasfoiesc.com/business/afaceri/Planul-de-afaceri-Studiu-teore96.php>

19.Strategia Nationala CDI:

https://www.edu.ro/sites/default/files/ fi%C8%99iere/Minister/2016/strategii/strategia-cdi-2020 _proiect-hg.pdf

20.Start-Up Nation:

<https://startupnation.aippimm.ro>

<http://www.aippimm.ro/categorie/programe/programul-start-up-nation-2018/>

<https://startupnation2018.aippimm.ro/>.

21.Procesul de inovare. Firma inovativă, disponibil la http://www.icpe.ro/performer/files/Procesul_de_Inovare_Firma_Inovativa.pdf

Acte normative

1. Codului Muncii - Legea 59/2003
2. Parlamentul României, Legea nr. 324/2003 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, Monitorul Oficial al României nr. 514 din 16 iulie 2003.

Vă mulțumesc pentru atenția acordată!